

CAPUT XXXVIII.

Observanda in coronatione imperatoris.

113 I. Omnes in mutatoriis procedunt, vestesque senatus omnis, proceres scholarum ac cæterorum officiorum mutant, et vasa seu arma, dominos comitaturi, depromunt. Paratis omnibus, Imperator scaramangio suo et sago purpureo indutus, ex augustali procedit, et cubiculariis cum comitantibus,

C

ΚΕΦΑΛΑ, ΔΠ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεφίμῳ Βασιλέως.

Α'. Προίρχονται πάντες μετὰ ἀλλαξίμων, καὶ ἀλλάσσει πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ τὰ ἀξιώματα τῶν σχολῶν καὶ τῶν λοιπῶν ταγμάτων, καὶ προλαμβάνουσι τὰ σκήνη πρὸς τὸ ὀφικεῦσαι τοὺς δεσπότες. Καὶ ὅτε πάντα ἐτοιμασθῶσιν, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ αὐγουστῆως, φορῶν τὸ σκαραμῆγγιον αὐτοῦ καὶ

σαγίον πορφυροῦν, ὀφικεῦόμενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἐξέρχεται μέχρι τοῦ ὀνοπόδος, καὶ γίνεται ἡ πρώτη δοχὴ τῶν πατρικίων ἐν τῇ ὀνοποδίῳ, καὶ λέγει ὁ τῆς καταστάσεως, « Κελεύσατε » καὶ ἐπιούχονται, « Εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους. » Καὶ κατέρχονται μέχρι τοῦ μεγάλου κοινοστρωρίου, ἐνθα ἴστανται οἱ ὕπατοι κοινοστρωρίων καὶ οἱ λοιποὶ συγκλητικοί, καὶ ἴστανται οἱ δεσπότες εἰς τὸ κιθῶριον (81), καὶ πίπτουσιν οἱ συγκλητικοὶ πάντες ἅμα τοῖς πατρικίσις. Καὶ ἀναστάντων, αὐτῶν, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῇ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει ὁ σιλεντιάρχιος, « Κελεύσατέ » καὶ ἐπιούχονται, « Εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους. » Καὶ ἀποκινουῦσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ τῶν σχολῶν, τὰ δὲ μέρη ἴστανται ἐν τοῖς τόποις αὐτῶν ἠλλαγμένα, σφραγίζοντες ²⁹ καὶ μόνον.

Β'. Καὶ ὅτε εἰσέλθῃ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ὠρολόγιον, σηκοῦται τὸ βῆλον, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῇ μητατωρίῳ καὶ ἀλλάσσει τὸ διθητήσιον καὶ τὸ τζιτζάκιον, καὶ βάλλαι ἐπάνω τὸ σαγίον καὶ εἰσοδεύει μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἄπει κηρούς εἰς τὰς ἀργυρᾶς πύλας καὶ εἰσοδεύει ἐν τῇ ναῶν, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν σωλαίαν καὶ εὐχεται εἰς τὰ ἅγια θυρία, ἄψας κηρούς, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸν ἄμβωνα ἅμα τοῦ πατριάρχου. Καὶ ποιεῖ τὴν εὐχὴν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῆς χλαμύδος, καὶ ὅταν πληρώσῃ τὴν εὐχὴν, ἐπαίρουσιν αὐτὴν οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ ἐνδύουσι τῷ δεσπότη. Καὶ πάλιν ποιεῖ εὐχὴν ἐπὶ τοῦ στέμματος αὐτοῦ, καὶ πληρώσας λαμβάνει αὐτὸς ὁ πατριάρχης τὸ στέμμα, καὶ τίθησιν αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ δεσπότη, καὶ εὐθέως ἀνακροᾷ: ὁ λαὸς ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος (82)!

A ad onopodium progreditur, ubi prima receptio solemniss a patriciis fit, cæremoniario dicente: « Jubete, » reliquis acclamantibus: « In multa bonaque tempora. » Inde ad magnum consistorium pergunt, ubi consules et cæteri senatores congregati sunt: ibi domini in ciborio consistunt, senatores cum patriciis in terram procidunt. Qui postquam surrexere, domini præposito signum dant, quo facto, silentiarius dicit: « Jubete, » cæteri acclamant: « In multa bonaque tempora. » Domini per scholas ad templum procedunt, factiones vero mutata veste in suis stationibus præsto sunt, cruce tantum illos signantes.

B H. Ingressus autem horologium imperator, velum suspenditur, tunc metatorium, dibetesium et tiztazium induturus ac sagum his superimpositurus, cum patriarcha ingreditur, cereis in portis argenteis accensis, templum petit, inde ad soleam abit, cumque cereis ardentibus ad sacras januas precatus, cum patriarcha in ambonem ascendit. Ibi patriarcha preces super chlamyde dicit, quibus finitis, cubicularii eam tollunt dominumque induunt. Rursus patriarcha preces super corona fundit, quibus peractis, eam sumit et capiti imperatoris imponit, populo statim ter acclamante: « Sanctus, sanctus, sanctus! Gloria in excelsis Deo, pax in terra! » Postea: « N. magno imperatori et augusto multos annos. etc. » Imperator coronam gestans, descen-

Ἐκτολογία τῶν δῆμων ἐπὶ στεφίμῳ (88) βασιλέως.

Συνήθους ἑορτῆς τελοουμένης, καὶ τῶν δεσποτῶν ἐν τῇ ἀγίῃ ἐκκλησίᾳ προσέλευσιν ποιουμένων καὶ πάντα τὰ συνήθη τὰς προσελεύσεις ἐπιτελοουμένων, τῶν δεσποτῶν δὲ ἀνόντων μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸν ἄμβωνα (ἐκεῖσε γὰρ ἴστανται ἀντιμύσιον, ἐν ᾧ ἀπόκειται ἡ τε χλαμὺς καὶ τὰ στέμματα), εἶτα ⁴¹ ποιεῖ εὐχὴν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῆς χλαμύδος, καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ἐπιδίδωσι ⁴² ὁ πατριάρχης τὴν γλαμύδα τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ. Καὶ ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν πραιποσίτων ἐνδύουσι τὴν χλαμίδα τὸν νεοχειροτόνητον βασιλεῖα (89), καὶ πάλιν ποιεῖ εὐχὴν ἐπὶ τῶν στεμμάτων, καὶ πρῶτον μὲν ἰδίαις χερσὶ στέφει ὁ πατριάρχης τὸν μέγαν βασιλεῖα, εἶτα ἐπιδίδωσι τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ τὸ στέμμα, καὶ στέφει ὁ βασιλεὺς

A Acclamatio factionum in coronatione imperatoris.

Festo pro more celebrato, dominis cum pompa ad sanctam ecclesiam progressis, et omnibus, quæ in solemnî processu observari debent, observatis, domini una cum patriarcha ad ambonem veniunt, ubi mensa seu ara, in qua tunica et corona jacent, posita est, preces super veste patriarcha facit, quibus finitis, tunicam magno imperatori tradit. Is cum præpositis recens creatum cæsarem ea induit, tunc precibus super coronis recitatis, patriarcha suis manibus primum magno imperatori coronam imponit, is deinde recens appellatum imperatorem coronat, quo facto, elata voce duæ factiones acclamant: « Dignus. » Et adorant scepra et reliqua vasa cum bandis, hinc illinc ad dextram et sinistram consti-

tuta, dum interea senatores omnes et factiones orientem versus in dextra ambonis parte subsistunt. προσκυνούσι τὰ σκήπτρα (90) καὶ τὸ λοιπὸν σκιά κακίῃθεν, οἱ δὲ τῆς συγκλήτου πάντας καὶ τὰ μέρη ἴστανται ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ ἁμβωνος.

II. Et dicunt cantores: « Gloria in excelsis Deo et pax in terra; » populus eadem ter. Cantores: « Apud homines christianos beneplacitum; » populus eadem ter. Cantores: « Quod misertus est Deus populi sui; » eadem populus ter. Cantores: « Hæc magna Domini dies; » populus eadem ter. Cantores: « Hæc dies vitæ Romanorum; » populus eadem ter. Cantores: « Hoc gaudium et gloria orbis est; » populus eadem ter. Cantores: 115 « In qua corona regi; » populus similiter. Cantores: « Vertici tuo ex merito imposita est; » populus eadem ter. Cantores: « Gloria Deo omnium Domino; » populus eadem. Cantores: « Gloria Deo, qui caput tuum coronavit; » populus similiter. Cantores: « Gloria Deo, qui te imperatorem ostendit; » populus eadem. Cantores: « Gloria Deo, qui te sic ornavit; » populus eadem. Cantores: « Gloria Deo, qui te sic honoravit; » populus eadem. Cantores: « Sed qui te N, sua manu coronavit; » populus eadem. Cantores: « Custodiet te multa tempora in purpura; » populus eadem. Cantores: « Cum augustis conjugibus et porphyrogenitis; » populus eadem. Cantores: « In gloriam et resurrectionem Romanorum; » populus eadem, Cantores: Exaudiet Deus populum vestrum; » similiter populus.

A τὸν νεοχειροτόνητον βασιλεῖα, καὶ εὐθὺς ἀνακρά- ζουσι τὰ δύο μέρη καὶ λέγουσιν. « Ἄξιος. » Καὶ μετὰ τῶν βάνδων, ἰστώτα δεξιῶ καὶ ἀριστερῶ ἔνθεν

B V. Καὶ λέγουσιν οἱ κράται: « Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ. » ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. Οἱ κράται: « Ἐν ἀνθρώποις Χριστιανῶν εὐδοκία. » ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. Οἱ κράται: « Ὅτι ἤλθον ὁ Θεὸς τῶν λαῶν αὐτοῦ. » ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. Οἱ κράται: « Αὕτη ἡ ἡμέρα Κυρίου ἡ μεγάλη. » ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. Οἱ κράται: « Αὕτη ἡ ἡμέρα τῆς ζωῆς τῶν Ῥωμαίων. » ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. Οἱ κράται: « Αὕτη ἡ χαρὰ καὶ ἡ δόξα τοῦ κόσμου. » ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράται: « Ἐν ἧ τὸ στέφος τῆς βασιλείας. » ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράται: « Τῆς κορυφῆς σου ἀξίως περιτέθη. » ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. Οἱ κράται: « Δόξα Θεῷ τῷ Δεσπότῃ πάντων. » ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράται: « Δόξα Θεῷ τῷ στέφανι τῆν κορυφῆν σου. » ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράται: « Δόξα Θεῷ τῷ ἀναδείξαντί σε βασιλεῖα. » ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράται: « Δόξα Θεῷ τῷ δοξάσαντί σε οὕτως. » ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράται: « Δόξα Θεῷ τῷ εὐδοκῆσαντι οὕτως. » ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράται: « Ἄλλ' ὁ στέφας σε, ὁ δεῖνα βασιλεῖα, αὐτοχειρῶς. » ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράται: « Φυλάξει σε εἰς πλῆθη χρόνων ἐν τῇ πορφύρῃ. » ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράται: « Σὺν ταῖς Αὐγουσταῖς καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις (91). » ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράται: « Εἰς δόξαν καὶ ἀνέγερσιν τῶν Ῥωμαίων. » ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράται: « Εἰσακούσῃ ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ἡμῶν. » ὁ λαὸς ὁμοίως.

Γ. Οἱ κράται: « Πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ. » ὁ λαὸς, A « Πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ. » Οἱ κράται: « Πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων. » ὁ λαὸς, « Πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι. » Οἱ κράται: « Πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου. » ὁ λαὸς, « Πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι. » Οἱ κράται: « Πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα Αὐγουσταὶ τῶν Ῥωμαίων. » ὁ λαὸς, « Πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι. » Οἱ κράται: « Πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, τῶν σκήπτρων ἡ εὐτυχία. » ὁ λαὸς, « Πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι. » Οἱ κράται: « Πολλοὶ σου χρόνοι, ὁ δεῖνα βασιλεῦ τῶν Ῥωμαίων. » ὁ λαὸς, « Πολλοὶ σου χρόνοι. » Οἱ κράται: « Πολλοὶ σου χρόνοι, θεόσταπτε ὁ δεῖνα. » ὁ λαὸς, « Πολλοὶ σου χρόνοι. » Οἱ κράται: « Πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, δεσπότης, σὺν ταῖς Αὐγουσταῖς καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις. » ὁ λαὸς, « Πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι. » Οἱ κράται: « Ἄλλ' ὁ πάντων Ποιητῆς καὶ Δεσπότης. » ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράται: « Ὁ στέφας ἡμᾶς τῇ αὐτοῦ παλάμῃ. » ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράται: « Τοὺς χρόνους ἡμῶν πληθύνει σὺν ταῖς Αὐγουσταῖς καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις. » ὁ λαὸς ὁμοίως. Οἱ κράται: « Εἰς τελείαν σύστασιν τῶν Ῥωμαίων. » Καὶ ἀπὸ τούτων εὐφημοῦσι τὰ β' μέρη καὶ λέγουσι: « Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλείων, » καὶ τὰ ἐξῆς τῆς εὐφημίας, καὶ ἐπιύγονται καὶ ἐξίαιν (91).

III. Cantores: « Multos, multos, multos; » populus: « Multos annos in multos. » Cantores: « Longa vobis tempora, N. N. imperatores Romanorum; » populus: « Longa vobis tempora. » Cantores: « Longa vobis tempora, famuli Domini; » populus: « Longa vobis tempora. » Cantores: « Longa vobis tempora, N. N. augustæ Romanorum; » populus: « Longa vobis tempora. » Cantores: « Longa vobis tempora, felicitas sceptrorum; » populus: « Longa vobis tempora. » Cantores: « Longa vobis tempora, N. imperator Romanorum; » populus: « Longa vobis tempora. » Cantores: « Longa vobis tempora, N. a Deo coronate; » populus: « Longa vobis tempora. » Cantores: « Longa vobis tempora, domini, cum Augustabus et porphyrogenitis; » populus: « Longa vobis tempora. » Cantores: « Sed omnium Creator et Dominus; » similiter populus. Cantores: « Qui sua vos manus coronavit; » populus pariter. Cantores: « Tempora vestra augebit cum augustabus et porphyrogenitis; » populus similiter. Cantores: « In perfectam Romanorum salutem. » His dictis, dum factiones fausta precantur, dicentes: « Multos annos imperatoribus, » et reliquas preces et felicia omnia dicunt, et abeunt.

CAPUT XX.

Observanda, quando triumphus de hostibus devictis agitur in circo.

Quando spectaculum equestre editur aut et votum, producunt ministri triumphales bello recens captos, et milites præsidarii producunt ipsis ereptam prædam, tum manubias, quam spolia, item arma [scuta nempe et gladios], ut et hastas et flammula. In hoc apparatu eunt hi omnes sursum in circum. Deinceps advenit protonotarius cursus et collocat omnes in unam seriem a mango inde [seu carceribus] usque ad metam Veneti. Proxime a meta collocat arma; post ea induvias et prædam, post hæc hastas cum flammulis; tum captivos; pone hos equi stant atque cameli, si qui capti adsint. Si vero numerus captivorum, spoliorum, prædæ, armorum, hastarum, flammulorum sit ingens, ordinantur in duas series. Quod si autem non valde numerosa ea sint, efficiunt, ut dictum est, seriem tantummodo unam a carceribus inde usque ad Veneti metam. Postquam imperator in procypticum clubium [seu tribunal eminens vel balconem, unde prospectus in subjectum circum patet, opposito clathro munitum,] ascendit, descendit domesticus scholarum (si nempe is eo die taxi-

B

ΚΕΦΑΛ. Κ'.

Ἵσται δει παραφυλάττειν, θριάμβου ἐπιταλοῦμένου ἐπινικίων ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ.

Ἴππικοῦ ἀγομένου, εἴτε καὶ βοτοῦ, ἄγουσιν οἱ ἐπινικιαῖοι τοὺς δεσμίους καὶ οἱ ταξῶται τὰ σκῦλα καὶ λάφυρα καὶ ἄρματα καὶ τὰ θόρακα μετὰ τῶν φλαμοῦλλων, καὶ ἀνέρχονται πάντες ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ. Εἴτα ἀνερχόμενος ὁ πρωτονετάρσιος τοῦ δρόμου ἴσταισι παντας στιχῆδόν, ἤγουσιν ἀπὸ τοῦ μαγγάνου μέχρι τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέτου, ἐν πρώτοις πλησίον τοῦ καμπτοῦ τὰ ἄρματα, ὕψισθον δὲ τῶν ἀρμάτων τὰ σκῦλα καὶ λάφυρα ὕψισθον δὲ τούτων τὰ θόρακα μετὰ τῶν φλαμοῦλλων καὶ τοὺς δεσμίους. Καὶ εἰ μὲν εἰσιν ἵπποι ἢ καὶ κάμηλοι, ἴστανται ὕψισθον τῶν δεσμίων, καὶ εἰ ἔστιν λαὸς πολὺς οἱ δεσμίαι καὶ πολλὰ τὰ τε σκῦλα, καὶ λάφυρα (68), καὶ ἄρματα καὶ τὰ θόρακα μετὰ τῶν φλαμοῦλλων, ἴστανται διὰ δύο στίχων. Εἰ δὲ οὐκ εἰσιν εἰς πλῆθος ταῦτα, ἴστανται δι' ἑνὸς στίχου, καθὼς εἴρηται, ἀπὸ τοῦ μαγγάνου μέχρι τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέτου. Καὶ μετὰ τὸ ἀνελεθεῖν τὸν βασιλεῖα εἰς τὸ προκυπτικὸν κλουβίον, κατέρχεται ὁ δομίστικος τῶν σχολῶν, εἰ ἄρα αὐτὸς ἦν ὁ ποιήσας τὸ ταξιδίον, μετὰ καὶ τῶν στρατηγῶν καὶ κλεισουργῶν εἴτε ὁ θρογγάριος τοῦ πλοῦμου μετὰ τῶν πλοῦμων στρατηγῶν καὶ τῶν μεγάλων ἀρ-

C

γόντων τοῦ πλοῦμου, καὶ εἰ τι ἦν εὐρωσιν ἑλλειπὲς τῆς τοῦ πρωτονεταρίου τοῦ δρόμου στάσεως (69), ἐπιδιορθοῦνται, καὶ ποιῶσιν τὴν προσήκουσαν κατάστασιν τῶν δεσμίων, καὶ σκῦλων, καὶ λαφύρων, καὶ ἄρμάτων, καὶ τῶν θόρακων μετὰ τῶν φλαμοῦλλων αὐτῶν. Καὶ πάντων καλῶς διορθουθέντων, ἀναφέρει ὁ πραιπόσιτος τῆν βασιλεῖα, καὶ προστάξει τοῦ πραιποσίτου κροῖσι τρίτον τὸ σκουτάριον, καὶ κατέρχεται ὁ βασιλεὺς κατὰ τὸν ἐπικρατήσαντα τύπον τῶν ἵπποδρομίων, καὶ στέφεται, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιταλοῦνται, καθὼς ἔχει ἡ τάξις τῶν ἵπποδρομίων. Τοῦ δὲ βασιλέως ἀνιόντος εἰς τὸ κάθισμα καὶ τὸν λαὸν κατὰ τὸ εἰωθὸς κατασπραγίζοντας, ἀκτολογοῦσιν οἱ δῆμοι τὰ εἰηώτα αὐτοῖς, καὶ τοῦ βασιλέως καθισθέντος ἐπὶ τοῦ βασιλείου θρόνου, διὰ νεύματος τοῦ ἀκουαρίου ἀποκινῶσιν πρῶτον μὲν τὰ ἄρματα, ἔπειτα τὰ σκῦλα καὶ λάφυρα, καὶ ἀκολουθῶς τούτων τὰ θόρακα μετὰ τῶν φλαμοῦλλων, ὕψισθον δὲ τούτων οἱ δεσμίαι, καὶ διέρχονται τὸ μέρος τῶν δῆμων, καὶ κάμπτουσιν τὸν τοῦ Πρασίνου καμπτόν, καὶ ἀνέρχονται μέχρι τῆς φίνας, ἤγουσιν τοῦ Η. Καὶ εἰ ἔστιν λαὸς πολὺς οἱ δεσμίαι, ἀνέρχονται μέχρι τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέτου. Τὰ δὲ σκῦλα, καὶ λάφυρα, καὶ ἄρματα τειθῶσιν οἱ ταξῶται ἐπὶ διεφθέρων καὶ κιλικίων πρὸς τὸ μὴ μολυνθῆναι, εἴτε ἀπὸ τοῦ κονιορτοῦ, εἴτε ἀπὸ τοῦ πηλοῦ. Οἱ δὲ δῆμοι τῶν δύο μερῶν καὶ οἱ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ οἱ τῆς βασιλικῆς οὐσίας ἑλάται (70) καὶ οἱ φάλατοι ἴστανται κατέναντι τοῦ ὄργανου τοῦ Πρασίνου, καὶ διὰ νεύματος τοῦ ἀκουαρίου ἄρχονται εὐφημεῖν τὴν προβήθειαν μεγάλων εὐφημιῶν τοῦ ἐν τῷ φόρῳ μετὰ τῆς λιτῆς τελοῦμένου θριάμβου τῶν ἐπινικίων. Ἦνίκα δὲ ἄρξονται εὐφημεῖν, πίπτουσι πάντες οἱ δεσμίαι κρηναῖς ἐπὶ τῆς

A

B

C

adium cogit vel cohortem, que vigilias obire et in armis se monstrare debet,) una cum strategis et classiararchis; aut alias drungarius classis cum strategis et rectoribus classiaris. Hi, quicunque tandem fuerint, visitant ordinationem a protonotario dromi factam, et quidquid in illa hians animadvertant, corrigunt, id est faciunt congruam et debitam constitutionem captivorum, spoliorum, prædæ, armorum, hastarum atque flammulorum. Omnibus rite dispositis, significat præpositus ea de re ad imperatorem; jussuque præpositi sonat pulsatum ter scutum, et descendit imperator secundum typum obtinentem in circensibus spectaculis, et infulatur, et sunt cætera, ut ærimoniale circensium ludorum secum fert. 355 Ascendit deinceps imperator in cathisma seu tribunal, in quo residere super throno in ludis solet, populumque, ut mos est, signo crucis signat. Quo facto, factiones consuetas laudes recitant. Ut resedit, imperator super throno regio, dat actuarius natu signum, et incipiunt e loco suo promovere primum arma [vel qui scuta et gladios captos gerunt]; tum manubie et prædæ; deinceps haste, tum flammula; post ea tandem captivi. Transeunt hi per plagam demorum [seu graduum circensium, in quibus factiones stare solent;] eam, quam tunc obtinent, et spectant circa metam factionis Prasinæ, et promovent usque ad finas [id est fines vel extrema] seu ad II. Quod si autem ingens turba sit captivorum, protendantur usque ad metam Venetorum. Induvias reliquamque prædam et arma deponunt præsidarii super renonibus et super ciliciis [vel crassis densis filtris], ne scilicet a pulvere cœnove

γῆς, τὰ δὲ τούτων δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων ἐξ ἀντιστρόφου τιθῶσιν οἱ κατέχοντες αὐτὰ ταξιοῦνται, μέχρις ἂν ἡ αὐτὴ εὐφροσύνη τελειωθῇ. Καὶ ταύτης τελειουμένης, ἀνίστανται οἱ δέσμιοι, ὁμοίως καὶ τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων, καὶ εἰ μὲν κελεύει ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς δεσμίους τὸ ἵπποδρόμιον, ἀνέγγονται εἰς τὰ τοῦ ἵπποδρομίου βῆθρα κάτωθεν τοῦ δήμου τῶν Πρασίνων, ἐν ᾧ τόπων εἰώθεσιν οἱ δέσμιοι ἵστασθαι καὶ θεάσασθαι τὸ ἵπποδρόμιον. Εἰ δὲ οὐ κελεύει ὁ βασιλεὺς ἐνωθῆναι τοὺς τοῖς πρὶν δεσμίους τοῦ πραιτωρίου (71), ἵστανται εἴτε κάτω-

inquentur. Populares ambarum factionum et milites arithmi corporumque sacrorum remiges et cantores stant e regione organi, quod Prasinae partis est, acceptoque per actuarii nutum signo, incipiunt prolixas illas laudes recitare, quas supra praescripsimus, cum cerimonias triumphi cum submissa erga Deum supplicatione in foro peragendi exponeremus. Illis autem laudes ordiantibus, prociidunt captivi omnes in humum proni, hastaeque flammula ipsorum invertuntur a praesidiariis illa tenentibus idque tandiu, quam illae laudes durant.

Finitis vero, surgunt captivi, et rursus eriguntur in rectum hastae atque flammula. Si permittit imperator, ut captivi ludos circenses tunc edendos quoque in consueta captivorum statione spectent, ascendunt in gradus circi, factione Prasina inferiores. Ille nempe locus ordinarius est, e quo captivi, qui in urbe sunt, spectare identidem solent. Quod si autem nolit imperator hos recentes captivos cum vetustis hactenus in praetorio asservari solitis in eodem loco convenire, collocantur infra gradus factionis Venetae aut alibi. Reliqua vero, manubiae praeda, arma, hastae atque flammula intro [in praetorium] inferuntur. Et tunc porro fuit, quae in ludis circensibus fieri fas et mos est.

ἄθην τοῦ δήμου τῶν Βενέτων, εἴτε ἀλλαγῶ. Τὰ δὲ σκίλα, καὶ λάφυρα, καὶ ἄρματα, καὶ τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων ἀφρονται περὶ τῶν ταξιοῦντων, καὶ εἰσκομίζονται, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται ἡ συνήθης ἀκολουθία τοῦ ἵπποδρομίου.